

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 20ής Οκτωβρίου 2011 *

Στην υπόθεση C-474/10,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Court of Appeal in Northern Ireland (Ηνωμένο Βασίλειο) με απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Σεπτεμβρίου 2010, στο πλαίσιο της δίκης

Department of the Environment for Northern Ireland

κατά

Seaport (NI) Ltd,

Magherafelt District Council,

F P McCann (Developments) Ltd,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Younger Homes Ltd,

Heron Brothers Ltd,

G Small Contracts,

Creagh Concrete Products Ltd,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader (εισηγήτρια) και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot,
γραμματέας: A. Calot Escobar,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον S. Ossowski, επικουρούμενο από τον J. Maurici, barrister,
- η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον S. Juul Jørgensen,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους P. Oliver και A. Μαργέλη,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Ιουλίου 2011,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 6 της οδηγίας 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων (ΕΕ L 197, σ. 30).

- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικων διαφορών μεταξύ του Department of the Environment for Northern Ireland (Υπουργείου Περιβάλλοντος της Βόρειας Ιρλανδίας, στο εξής: Department of the Environment) και της Seaport (NI) Ltd (στο εξής: Seaport) καθώς και του Magherafelt District Council και των F P McCann (Developments) Ltd, Younger Homes Ltd, Heron Brothers Ltd, G Small Contracts και Creagh Concrete Products Ltd, με αντικείμενο την εγκυρότητα προκαταρκτικών σχεδίων για τη Βόρεια Ιρλανδία με τον τίτλο «Draft Northern Area Plan 2016» και «Draft Magherafelt Area Plan 2015».

Το νομικό πλαίσιο

Η οδηγία 2001/42

- 3 Η δέκατη τέταρτη, η δέκατη πέμπτη, η δέκατη έβδομη και η δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/42 εκθέτουν τα εξής:

«(14) Όταν απαιτείται εκτίμηση βάσει της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να εκπονείται περιβαλλοντική μελέτη η οποία θα περιέχει κατάλληλες πληροφορίες, όπως ορίζεται από την παρούσα οδηγία, και η οποία θα εντοπίζει, περιγράφει και αξιολογεί τις ενδεχόμενες σημαντικές επιπτώσεις που θα έχει στο περιβάλλον η εφαρμογή του σχεδίου ή προγράμματος, καθώς και λογικές εναλλακτικές δυνατότητες λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους και τη γεωγραφική εμβέλεια του σχεδίου ή του προγράμματος. [...]

- (15) Προκειμένου να υπάρξει περισσότερη διαφάνεια στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και να εξασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες που παρέχονται για την εκτίμηση είναι αναλυτικές και αξιόπιστες, είναι απαραίτητο να προβλεφθούν διαβουλεύσεις με τις αρχές που έχουν οικείες περιβαλλοντικές αρμοδιότητες και το κοινό κατά τη διαδικασία εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχεδίων και προγραμμάτων, καθώς και κατάλληλο χρονικό πλαίσιο που θα επιτρέπει εύλογα χρονικά περιθώρια για τις διαβουλεύσεις, συμπεριλαμβανομένης της έκφρασης γνώμης.

[...]

- (17) Η περιβαλλοντική μελέτη και οι γνώμες που διατυπώνονται από τις οικείες αρχές και το κοινό, καθώς και τα αποτελέσματα ενδεχόμενων διασυννοριακών διαβουλεύσεων, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εκπόνηση του σχεδίου ή προγράμματος και πριν από την έγκρισή του ή την έναρξη της σχετικής νομοθετικής διαδικασίας.

- (18) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι, όταν εγκρίνεται ένα σχέδιο ή πρόγραμμα, ενημερώνονται οι οικείες αρχές και το κοινό και τίθενται στη διάθεσή τους τα σχετικά πληροφοριακά στοιχεία.»

⁴ Ένας από τους κύριους σκοπούς της εν λόγω οδηγίας, όπως προκύπτει από το πρώτο άρθρο της, είναι η υποβολή σε εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, στο στάδιο της εκπονήσεως και πριν από την έγκρισή τους, των σχεδίων και προγραμμάτων που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

- 5 Το άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2001/42 προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας:

- α) ως “σχέδια και προγράμματα” νοούνται τα σχέδια και προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, καθώς και οι τροποποιήσεις τους:

— που εκπονούνται ή/και εγκρίνονται από μια αρχή σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο ή που εκπονούνται από μια αρχή προκειμένου να εγκριθούν, μέσω νομοθετικής διαδικασίας, από το Κοινοβούλιο ή την κυβέρνηση,

— που απαιτούνται βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων.»

- 6 Το άρθρο 5 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Περιβαλλοντική μελέτη», ορίζει τα εξής:

«1. Σε περίπτωση που απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, εκπονείται περιβαλλοντική μελέτη στην οποία εντοπίζονται, περιγράφονται και αξιολογούνται οι ενδεχόμενες σημαντικές επιπτώσεις που θα έχει στο περιβάλλον η εφαρμογή του σχεδίου ή προγράμματος, καθώς και λογικές εναλλακτικές δυνατότητες λαμβανομένων υπόψη των στόχων και του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του σχεδίου ή προγράμματος. Οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται γι' αυτό τον σκοπό περιέχονται στο παράρτημα Ι.

2. Η περιβαλλοντική μελέτη που εκπονείται σύμφωνα με την παράγραφο 1 περιλαμβάνει τις πληροφορίες που ευλόγως μπορεί να απαιτηθούν λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες γνώσεις και μεθόδους εκτίμησης, το περιεχόμενο και το επίπεδο λεπτομερειών στο σχέδιο ή το πρόγραμμα, το στάδιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεως και το βαθμό στον οποίο ορισμένα θέματα αξιολογούνται καλύτερα σε διαφορετικά επίπεδα της εν λόγω διαδικασίας ώστε να αποφεύγεται η επανάληψη της εκτίμησης.

3. Κάθε σχετική διαθέσιμη πληροφορία όσον αφορά τις επιπτώσεις των σχεδίων και προγραμμάτων στο περιβάλλον, η οποία προήλθε από κάποιο άλλο επίπεδο λήψης αποφάσεων ή από άλλη κοινοτική νομοθεσία, μπορεί να χρησιμοποιείται για την παροχή των πληροφοριών που περιέχονται στο παράρτημα Ι.

4. Κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την έκταση και το επίπεδο λεπτομερειών των πληροφοριών που πρέπει να περιλαμβάνονται στην περιβαλλοντική μελέτη, διεξάγονται διαβουλεύσεις με τις αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 6, παράγραφος 3.»

7 Το άρθρο 6 της οδηγίας 2001/42, με τίτλο «Διαβουλεύσεις», προβλέπει τα εξής:

«1. Το προκαταρκτικό σχέδιο ή πρόγραμμα και η περιβαλλοντική μελέτη που εκπονείται σύμφωνα με το άρθρο 5 τίθενται στη διάθεση των αρχών, που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, και του κοινού.

2. Στις αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 3 και στο κοινό που αναφέρεται στην παράγραφο 4 δίδεται έγκαιρη και πραγματική ευκαιρία, εντός εύλογων χρονικών περιθωρίων, να εκφράσουν τη γνώμη τους επί του προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος και της περιβαλλοντικής μελέτης που το συνοδεύει πριν το σχέδιο ή το πρόγραμμα εγκριθεί ή αρχίσει η σχετική νομοθετική διαδικασία.

3. Τα κράτη μέλη ορίζουν τις αρχές με τις οποίες πραγματοποιούνται διαβουλεύσεις και οι οποίες, ενόψει των ειδικών περιβαλλοντικών αρμοδιοτήτων τους, ενδέχεται να ενδιαφέρονται για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της εφαρμογής των σχεδίων και προγραμμάτων.

4. Τα κράτη μέλη ορίζουν το κοινό για τους σκοπούς της παραγράφου 2, συμπεριλαμβανομένου του κοινού που πλήττεται ή είναι πιθανόν να πληγεί από τη διαδικασία λήψης αποφάσεων που εμπίπτει στην παρούσα οδηγία, ή που έχει συμφέρον απ' αυτήν, συμπεριλαμβανομένων των αρμοδίων μη κυβερνητικών οργανισμών, όπως των οργανισμών που προωθούν την προστασία του περιβάλλοντος και άλλων ενδιαφερομένων οργανισμών.

5. Τα κράτη μέλη ρυθμίζουν τις λεπτομέρειες για την ενημέρωση και τις διαβουλεύσεις με τις αρχές και το κοινό.»

8 Το άρθρο 8 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Λήψη αποφάσεων», έχει ως εξής:

«Κατά την προετοιμασία και πριν από την έγκριση του σχεδίου ή προγράμματος, ή την έναρξη της σχετικής νομοθετικής διαδικασίας, λαμβάνονται υπόψη η περιβαλλοντική μελέτη που εκπονείται σύμφωνα με το άρθρο 5, οι γνώμες που εκφράζονται σύμφωνα με το άρθρο 6 και τα αποτελέσματα, ενδεχομένως, των διεξαγόμενων σύμφωνα με το άρθρο 7 διασυνοριακών διαβουλεύσεων.»

9 Κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, όταν εγκρίνεται ένα σχέδιο ή πρόγραμμα, πρέπει να ενημερώνονται σχετικά οι αρχές που ορίζει το άρθρο 6, παράγραφος 3, καθώς και, μεταξύ άλλων, το κοινό και, ειδικότερα, πρέπει να τίθενται στη διάθεσή τους το σχέδιο ή πρόγραμμα, όπως έχει εγκριθεί, και συνοπτική δήλωση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο περιελήφθησαν σ' αυτό οι περιβαλλοντικές εκτιμήσεις. Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, τα κράτη μέλη

οφείλουν να διασφαλίζουν την παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή των σχεδίων και προγραμμάτων, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να εντοπίσουν εγκαίρως απρόβλεπτες δυσμενείς συνέπειες και να λάβουν ενδεχομένως τα κατάλληλα επανορθωτικά μέτρα.

- ¹⁰ Κατά το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/42, τα κράτη μέλη όφειλαν να θεσπίσουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την οδηγία αυτή πριν από τις 21 Ιουλίου 2004.

Η εθνική νομοθεσία

- ¹¹ Η οδηγία μεταφέρθηκε στην έννομη τάξη της Βόρειας Ιρλανδίας με την κανονιστική απόφαση του 2004 σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων στη Βόρεια Ιρλανδία [Environmental Assessment of Plans and Programmes (Northern Ireland) Regulations 2004, στο εξής: κανονιστική απόφαση του 2004].
- ¹² Το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2001/42 μεταφέρθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη με το άρθρο 4 της κανονιστικής αποφάσεως του 2004. Το άρθρο αυτό ορίζει, με τις κρίσιμες για τη διαφορά της κύριας δίκης διατάξεις του, τα εξής:

«Αρμόδια αρχή για διαβουλεύσεις

- 1) Υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 2, το Department of the Environment ορίζεται, για τους σκοπούς της παρούσας κανονιστικής αποφάσεως, ως αρμόδια αρχή για διαβουλεύσεις.

- 2) Οσάκις το Department of the Environment είναι αρμόδιο για την εκπόνηση ορισμένου σχεδίου ή προγράμματος, δεν ασκεί τις εξουσίες που διαθέτει βάσει της [κανονιστικής απόφασης του 2004] ως αρμόδια αρχή για διαβουλεύσεις σε σχέση με το εν λόγω σχέδιο ή πρόγραμμα· οι παραπομπές που περιέχονται στις διατάξεις της παρούσας κανονιστικής απόφασης στην αρμόδια αρχή για διαβουλεύσεις θα ερμηνεύονται αναλόγως.»
- 13 Το άρθρο 11, παράγραφοι 1 και 5, της κανονιστικής απόφασης του 2004 προβλέπει, αφενός, ότι, όταν απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η «αρμόδια αρχή» εκπονεί ή μεριμνά για την εκπόνηση περιβαλλοντικής μελέτης και, αφετέρου, ότι, «όταν αποφασίζει σχετικά με την έκταση και το επίπεδο των λεπτομερειών των πληροφοριών που πρέπει να περιέχει η μελέτη, η αρμόδια αρχή διαβουλεύεται με την αρμόδια αρχή για διαβουλεύσεις».
- 14 Το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/42 μεταφέρθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη με το άρθρο 12 της κανονιστικής απόφασης του 2004. Το άρθρο αυτό ορίζει τα εξής:
- «1) Τα προκαταρκτικά σχέδια και προγράμματα για τα οποία έχει εκπονηθεί περιβαλλοντική μελέτη βάσει του άρθρου 11 και η περιβαλλοντική μελέτη που τα συνοδεύει (στο εξής: σχετικά έγγραφα) τίθενται στη διάθεση του κοινού και της αρμόδιας αρχής για διαβουλεύσεις σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις του παρόντος άρθρου.
- 2) Η αρμόδια αρχή αποστέλλει αμελλητί αντίγραφο των σχετικών εγγράφων στην αρμόδια αρχή για διαβουλεύσεις και την καλεί να εκφράσει τη γνώμη της επί των σχετικών εγγράφων εντός τακτής προθεσμίας.

3) Η αρμόδια αρχή οφείλει επίσης:

a) εντός δεκατεσσάρων ημερών από την κατάρτιση των σχετικών εγγράφων, να δημοσιεύει, σύμφωνα με την παράγραφο 5, ή να μεριμνά για τη δημοσίευση, ανακοινώσεως:

i) περιέχουσας τον τίτλο του σχεδίου, προγράμματος ή τυχόν τροποποιήσεώς του·

ii) περιέχουσας τη διεύθυνση (συμπεριλαμβανομένου του δικτυακού τόπου) όπου είναι δυνατή η μελέτη ή προμήθεια αντιγράφων των σχετικών εγγράφων·

iii) περιέχουσας πρόσκληση προς τους ενδιαφερομένους να εκφράσουν τη γνώμη τους επί των σχετικών εγγράφων·

iv) περιέχουσας τη διεύθυνση στην οποία και την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να αποσταλούν οι γνώμες αυτές·

b) τηρεί αντίγραφα των σχετικών εγγράφων, τα οποία τίθενται στη διάθεση του κοινού στα κεντρικά γραφεία της και κατά τις συνήθεις εργάσιμες ώρες, χωρίς χρέωση· και

c) δημοσιεύει αντίγραφα των σχετικών εγγράφων στον δικτυακό τόπο της.

- 4) Οι προθεσμίες των παραγράφων 2 και 3, στοιχείο α, περίπτωση iv, πρέπει να διασφαλίζουν σε όλους όσους απευθύνεται η πρόσκληση την πραγματική ευκαιρία να εκφράσουν εγκαίρως τη γνώμη τους επί των σχετικών εγγράφων.

- 5) Η δημοσίευση της ανακοίνωσης της παραγράφου 3, στοιχείο α, πρέπει να εξασφαλίζει, κατά το δυνατό, την κοινοποίηση του περιεχομένου της στους ενδιαφερομένους ή στο κοινό το οποίο θίγεται ή ενδέχεται να θιγεί από το προκαταρκτικό σχέδιο ή πρόγραμμα.

[...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 15 Κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών των υποθέσεων της κύριας δίκης, το Department of the Environment διέθετε τέσσερις εκτελεστικούς φορείς, οι οποίοι εντάσσονταν σ' αυτό και υπάγονταν στον έλεγχό του, ήταν δε επιφορτισμένοι με την άσκηση ορισμένων κανονιστικών αρμοδιοτήτων του εν λόγω Department. Οι εν λόγω τέσσερις φορείς δεν είχαν αυτοτελή νομική προσωπικότητα, αλλά διέθεταν αντιθέτως δικό τους προσωπικό, διοικητικά μέσα και γραφεία. Οι φορείς αυτοί ήταν η Planning Service (χωροταξική υπηρεσία), η Environment and Heritage Service [υπηρεσία περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς, στο εξής: EHS, η νυν επονομαζόμενη Northern Ireland Environment Agency (NIEA)], η Driver and Vehicle Testing Agency (υπηρεσία ελέγχου οδηγών και οχημάτων) και η Driver and Vehicle Licensing Northern Ireland (υπηρεσία αδειοδότησεως οδηγών και οχημάτων της Βόρειας Ιρλανδίας).

- 16 Η χωροταξική υπηρεσία ασκούσε κανονιστικές αρμοδιότητες του Department of the Environment σχετικά με την εκπόνηση περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων και την εξέταση αιτήσεων ιδιωτών για τη χορήγηση αδειάς. Από πλευράς της, η EHS ήταν επιφορτισμένη με την άσκηση της πλειονότητας των κανονιστικών περιβαλλοντικών αρμοδιοτήτων του εν λόγω Department, πλην του τομέα της χωροταξίας, και το προσωπικό της είχε γνώσεις και πείρα σε περιβαλλοντικά θέματα.
- 17 Η χωροταξική υπηρεσία κίνησε, σύμφωνα με τις τότε ισχύουσες εθνικές διαδικασίες, τη διαδικασία εκπόνησεως των επονομαζόμενων «Northern Area Plan 2016» και «Magherafelt Area Plan 2015» προκαταρκτικών σχεδίων, πριν από την ημερομηνία έως την οποία τα κράτη μέλη όφειλαν να μεταφέρουν την οδηγία 2001/42 στην εσωτερική έννομη τάξη τους. Εντούτοις, αμφότερα τα προκαταρκτικά σχέδια δημοσιεύθηκαν τελικώς μετά την εν λόγω καταληκτική ημερομηνία.
- 18 Κατά την εκπόνηση κάθε προκαταρκτικού περιφερειακού σχεδίου, η εν λόγω υπηρεσία του Department of the Environment συνεργάστηκε πολύ στενά με την EHS για τη συλλογή των σχετικών περιβαλλοντικών πληροφοριών και την εξασφάλιση συμβουλών σχετικά με το περιεχόμενο των προτεινόμενων σχεδίων.
- 19 Στις 11 Μαΐου 2005, το προκαταρκτικό σχέδιο Northern Area Plan 2016 δημοσιεύθηκε από τη χωροταξική υπηρεσία του Department of the Environment, μαζί με τη συνοδευτική περιβαλλοντική μελέτη. Κατά την ημερομηνία δημοσίευσής του, το εν λόγω Department κάλεσε το κοινό να υποβάλει σχόλια ή παρατηρήσεις και απέστειλε το προκαταρκτικό σχέδιο με την περιβαλλοντική μελέτη στην EHS και σε άλλους κρατικούς φορείς για τη διενέργεια διαβουλεύσεων και την υποβολή σχολίων και παρατηρήσεων. Το Department ζήτησε να λάβει όλες τις απαντήσεις εντός οκτώ εβδομάδων και έλαβε συνολικά 5 250 παρατηρήσεις επί του προκαταρκτικού σχεδίου από το κοινό και τέσσερις παρατηρήσεις επί της περιβαλλοντικής μελέτης. Η Seaport συνέταξε 49 από τις εν λόγω παρατηρήσεις, μία εκ των οποίων αφορούσε το περιεχόμενο της περιβαλλοντικής μελέτης και τον τρόπο εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

- 20 Το Department of the Environment δημοσίευσε, στις 24 Απριλίου 2004, το προκαταρκτικό σχέδιο Magherafelt Area Plan 2015, μαζί με εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η οποία είχε γίνει σύμφωνα με τις διατάξεις της τότε ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας. Το εν λόγω Department προέβη, ακολούθως, σε περιβαλλοντική εκτίμηση του προκαταρκτικού περιφερειακού σχεδίου και δημοσίευσε στις 24 Μαΐου 2005 περιβαλλοντική μελέτη, η οποία ήταν τότε, κατά την κρίση του, σύμφωνη με τις επιταγές της οδηγίας 2001/42. Αντίγραφο της περιβαλλοντικής μελέτης διαβιβάστηκε στην EHS και σε άλλους ενδιαφερόμενους οργανισμούς. Το εν λόγω Department κάλεσε όλους τους φορείς να εκφράσουν τη γνώμη τους επί της μελέτης εντός έξι εβδομάδων, έλαβε δε περίπου 5300 παρατηρήσεις επί του προκαταρκτικού σχεδίου από το κοινό και πέντε παρατηρήσεις επί της νέας περιβαλλοντικής μελέτης.
- 21 Τον Νοέμβριο του 2005, η Seaport προσέφυγε ενώπιον του High Court of Justice in Northern Ireland, Queen's Bench Division (Ηνωμένο Βασίλειο), βάλλοντας κατά του κύρους των πράξεων του Department of the Environment στο πλαίσιο της δημοσίευσης του προκαταρκτικού σχεδίου Northern Area Plan 2016. Η Seaport υποστήριξε, κατ' ουσίαν, ότι η οδηγία 2001/42 δεν είχε μεταφερθεί ορθώς στην εσωτερική έννομη τάξη και ότι η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων καθώς και η περιβαλλοντική μελέτη που εκπονήθηκε από το Department of the Environment δεν ήταν σύμφωνες με τις επιταγές της εν λόγω οδηγίας.
- 22 Στις 13 Δεκεμβρίου 2005, οι Magherafelt District Council, F P McCann (Developments) Ltd, Younger Homes Ltd, Heron Brothers Ltd, G Small Contracts και Creagh Concrete Products Ltd προσέφυγαν ενώπιον του ιδίου δικαστηρίου, βάλλοντας κατά της δημοσίευσης του προκαταρκτικού σχεδίου Magherafelt Area Plan 2015, της γενομένης εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και του περιεχομένου της περιβαλλοντικής μελέτης. Οι λόγοι που προέβαλαν προς στήριξη της προσφυγής αυτής ήταν πανομοιότυποι με εκείνους που είχε προβάλει η Seaport προς στήριξη της προσφυγής της.

- 23 Πρέπει να επισημανθεί ότι η Seaport άσκησε ακολούθως νέα προσφυγή κατά της δηλώσεως περί ανεπίκτου, η οποία αφορούσε το προκαταρκτικό σχέδιο Northern Area Plan 2016. Η Seaport παραιτήθηκε, ωστόσο, από το δικόγραφο της ανωτέρω προσφυγής και η αίτηση του High Court of Justice in Northern Ireland, Queen's Bench Division για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ανακλήθηκε με διάταξη του εν λόγω δικαστηρίου της 23ης Απριλίου 2010, με αποτέλεσμα τη διαγραφή της υποθέσεως C-182/09, Seaport κατά Department of the Environment for Northern Ireland, από το πινάκιο του Δικαστηρίου, με διάταξη του προέδρου του πρώτου τμήματος του Δικαστηρίου της 3ης Ιουνίου 2010.
- 24 Με την απόφασή του της 7ης Σεπτεμβρίου 2007, το High Court of Justice in Northern Ireland αποφάνθηκε ότι οι επιταγές του άρθρου 6, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 2001/42 δεν είχαν μεταφερθεί ορθώς στην εσωτερική έννομη τάξη με τα άρθρα 4 και 12 της κανονιστικής αποφάσεως του 2004. Το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι το ανωτέρω άρθρο 4 δεν μετέφερε ορθώς την επιταγή του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, κατά το οποίο τα κράτη μέλη οφείλουν να ορίσουν άλλη αρμόδια αρχή για διαβουλεύσεις, όταν το Department of the Environment είναι αρμόδιο για την εκπόνηση του προκαταρκτικού σχεδίου. Αποφάνθηκε, επιπροσθέτως, ότι ούτε οι διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής είχαν μεταφερθεί ορθώς στην εσωτερική έννομη τάξη με το άρθρο 12, διότι το εν λόγω άρθρο δεν καθόριζε ρητώς συγκεκριμένη προθεσμία εντός της οποίας έπρεπε να διενεργούνται οι διαβουλεύσεις.
- 25 Στις 6 Νοεμβρίου 2007, το Department of the Environment εξέδωσε την ακόλουθη απόφαση:

«Το Department of the Environment επανεξέτασε την απόφασή του περί εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του προκαταρκτικού σχεδίου βάσει των επιταγών της οδηγίας [2001/42] και [της κανονιστικής αποφάσεως του 2004] υπό το πρίσμα της πρόσφατης αποφάσεως του High Court. Κατόπιν τούτου, το Department of the Environment αποφάσισε ότι δεν ήταν εφικτή η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του προκαταρκτικού σχεδίου Northern Area Plan 2016 σύμφωνα με την οδηγία [2001/42] και [την κανονιστική απόφαση του 2004], και γνωστοποιεί με την

παρούσα τη σχετική απόφασή του στο κοινό, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, [της κανονιστικής αποφάσεως του 2004].»

- 26 Με απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2007, το High Court of Justice in Northern Ireland αποφάνθηκε σχετικά με τα μέτρα που έπρεπε να ληφθούν προκειμένου να διορθωθούν οι πλημμέλειες που είχε διαπιστώσει με την απόφασή του της 7ης Σεπτεμβρίου 2007. Αρνήθηκε να ακυρώσει το προκαταρκτικό σχέδιο, αφήνοντας ανοιχτό το ενδεχόμενο επανεξετάσεως του ζητήματος, αφού κρίνει την εγκυρότητα της εν λόγω αποφάσεως της 6ης Νοεμβρίου 2007.
- 27 Το Department of the Environment άσκησε έφεση, ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, κατά της αποφάσεως του High Court of Justice in Northern Ireland, κατά την οποία η κανονιστική απόφαση του 2004 δεν είχε μεταφέρει ορθώς στην εθνική έννομη τάξη τις επιταγές του άρθρου 6, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 2001/42.
- 28 Συναφώς, το Department of the Environment υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι, αφενός, δεν υπέχει καμία υποχρέωση διενέργειας διαβουλεύσεων βάσει της οδηγίας 2001/42, όταν ενεργεί με την ιδιότητα της αρμόδιας αρχής για την εκπόνηση ορισμένου σχεδίου ή προγράμματος, δεδομένου ότι διαθέτει όλες τις σχετικές εξειδικευμένες γνώσεις και αρμοδιότητες, κανένας δε άλλος εξειδικευμένος περιβαλλοντικός φορέας δεν ασκεί τέτοιου είδους αρμοδιότητες, ούτε έχει ορισθεί συναφώς για τον σκοπό αυτό στη Βόρεια Ιρλανδία, και ότι η οδηγία αυτή δεν επιβάλλει την υποχρέωση συστάσεως και καθορισμού νέου φορέα για τη διενέργεια διαβουλεύσεων με το Department.
- 29 Αφετέρου, υποστηρίζει ότι, «αντιθέτως προς τα εκτιθέμενα στην απόφαση του High Court, το [Department of the Environment] δεν υποστήριξε ότι η οδηγία καθιστά αναγκαία την εσωτερική διάκριση των αρμοδιοτήτων μεταξύ της χωροταξικής υπηρεσίας και της [EHS], όταν το Department είναι αρμόδιο για την εκπόνηση ενός σχεδίου ή προγράμματος. Το Department εξέθεσε, εντούτοις, τον τρόπο με τον οποίο η

χωροταξική υπηρεσία και η [EHS] ενεργούσαν στην πράξη από κοινού σε σχέση με αμφισβητούμενα προκαταρκτικά σχέδια».

30 Το αιτούν δικαστήριο, με απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2008, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Οκτωβρίου 2008, υπέβαλε στο Δικαστήριο πανομοιότυπα προδικαστικά ερωτήματα με τα υποβληθέντα στην παρούσα υπόθεση. Με διάταξη της 20ής Μαΐου 2009, στην υπόθεση C-454/08, Seaport Investments, η εν λόγω αίτηση κρίθηκε προδήλως απαράδεκτη, κυρίως για τον λόγο ότι η απόφαση περί παραπομπής δεν προσδιόριζε επαρκώς το νομικό πλαίσιο και τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης και δεν εξέθετε κατά τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή τους λόγους που οδήγησαν το εν λόγω δικαστήριο να ζητήσει από το Δικαστήριο να προβεί σε ερμηνεία των άρθρων 3, 5 και 6 της οδηγίας 2001/42.

31 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Court of Appeal in Northern Ireland αποφάσισε εκ νέου να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει η οδηγία 2001/42/EK την έννοια ότι, οσάκις δημόσια αρχή η οποία είναι αρμόδια για την εκπόνηση σχεδίου που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 [της οδηγίας αυτής] διαθέτει, επίσης, γενική περιβαλλοντική αρμοδιότητα σε ορισμένο κράτος μέλος, δύναται το εν λόγω κράτος μέλος να μην ορίσει, βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 3, [της οδηγίας αυτής], καμία αρμόδια αρχή για διαβουλεύσεις για τους σκοπούς των άρθρων [της] 5 και 6;

2) Έχει η οδηγία αυτή την έννοια ότι, οσάκις δημόσια αρχή η οποία είναι αρμόδια για την εκπόνηση σχεδίου που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 διαθέτει, επίσης, γενική περιβαλλοντική αρμοδιότητα σε ορισμένο κράτος μέλος, οφείλει το εν λόγω κράτος μέλος να εξασφαλίσει την αυτοτέλεια της αρχής που θα οριστεί για διαβουλεύσεις από την ανωτέρω αρχή;

- 3) Έχει το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας [2001/42] την έννοια ότι η προϋπόθεση που [αυτή] θέτει, κατά την οποία στις αρχές της παραγράφου 3 και στο κοινό της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού δίδεται πραγματική ευκαιρία να εκφράσουν εγκαίρως τη γνώμη τους “εντός εύλογων χρονικών περιθωρίων”, έχει μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη με κανόνες που προβλέπουν ότι η αρμόδια για την εκπόνηση του σχεδίου αρχή καθορίζει ανά περίπτωση την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να εκφραστούν οι γνώμες αυτές, ή πρέπει οι κανόνες που μεταφέρουν την οδηγία στην εσωτερική έννομη τάξη να προβλέπουν οι ίδιοι ορισμένη προθεσμία ή διαφορετικές προθεσμίες υπό διαφορετικές περιστάσεις εντός των οποίων πρέπει να εκφραστούν οι εν λόγω γνώμες;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δευτέρου ερωτήματος

- ³² Με τα δύο πρώτα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ’ ουσία να διευκρινιστεί αν, υπό περιστάσεις όπως αυτές των υποθέσεων της κύριας δίκης, κατά τις οποίες η αρχή που ορίσθηκε ως αρμόδια για διαβουλεύσεις, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2001/42, είναι επίσης αρμόδια για την εκπόνηση ενός σχεδίου, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, η εν λόγω διάταξη έχει την έννοια ότι επιβάλλει τον καθορισμό νέας αρχής με την οποία πρέπει, μεταξύ άλλων, να διενεργούνται διαβουλεύσεις στο πλαίσιο της εκπονήσεως της περιβαλλοντικής μελέτης και της εγκρίσεως του εν λόγω σχεδίου.
- ³³ Συναφώς, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Δανική Κυβέρνηση καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζουν ότι, υπό τις εν λόγω περιστάσεις, το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2001/42 δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση καθορισμού ή συστάσεως, για τον σκοπό αυτό, νέας αρχής αναλαμβάνουσας

τις αρμοδιότητες και τις εξουσίες της αρχής που έχει οριστεί ως αρμόδια για τις διαβουλεύσεις. Διατείνονται, μεταξύ άλλων, ότι θα ήταν περιττός ο καθορισμός και/ή η σύσταση μιας τέτοιας νέας αρχής στο μέτρο που, εξ ορισμού, οι αρχές που είναι αρμόδιες σε περιβαλλοντικά θέματα και διαθέτουν, ως εκ τούτου, τεχνογνωσία και εξειδικευμένες γνώσεις στον τομέα αυτό είναι ακριβώς αυτές που πρέπει να ορισθούν και, για τον λόγο αυτό, ορίζονται από τα κράτη μέλη ως αρμόδιες για τις διαβουλεύσεις αρχές, για τους σκοπούς της οδηγίας αυτής.

- 34 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας, τα κράτη μέλη οφείλουν να ορίζουν τις αρχές με τις οποίες πρέπει να διενεργούνται οι διαβουλεύσεις, ιδίως, για την εκπόνηση της περιβαλλοντικής μελέτης και την έγκριση σχεδίου ή προγράμματος, όπως προβλέπει η οδηγία αυτή. Η επιλογή αυτή πρέπει να γίνεται μεταξύ φορέων οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με συγκεκριμένες περιβαλλοντικές αρμοδιότητες και διαθέτουν συναφώς αποδεδειγμένες ικανότητες.
- 35 Όπως προκύπτει από τη δέκατη πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/42, με την υποχρέωση που προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, περί ορισμού των εν λόγω αρχών με σκοπό τη διενέργεια διαβουλεύσεων στο πλαίσιο της εγκρίσεως σχεδίου ή προγράμματος το οποίο ενδέχεται να έχει περιβαλλοντικές επιπτώσεις, κατά την έννοια της οδηγίας αυτής, επιδιώκεται να υπάρξει περισσότερη διαφάνεια στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων και, ιδίως, να εξασφαλισθεί ότι, σε περίπτωση κατά την οποία αρχή μη έχουσα απαραίτητως ειδικευση ή αρμοδιότητες στον τομέα του περιβάλλοντος προτίθεται να εγκρίνει ένα τέτοιο σχέδιο ή πρόγραμμα, η περιβαλλοντική μελέτη που πρέπει να συνοδεύει το εν λόγω σχέδιο ή πρόγραμμα καθώς και το συγκεκριμένο σχέδιο ή πρόγραμμα θα λάβουν δεόντως υπόψη τις επιπτώσεις αυτές και ότι θα εξετασθούν αντικειμενικώς λογικές εναλλακτικές του ανωτέρω σχεδίου ή προγράμματος δυνατότητες.
- 36 Ειδικότερα, οσάκις επιβάλλεται η διενέργεια διαβουλεύσεων ή η παροχή πληροφοριών σε διάφορα στάδια της διαδικασίας εκπονήσεως, εγκρίσεως και εφαρμογής ενός

σχεδίου ή προγράμματος, η αρχή που ορίζεται δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας συνδράμει την αρχή που εκπονεί το εν λόγω σχέδιο ή πρόγραμμα να κατανοήσει ορθώς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του, βάσει αξιόπιστων και αναλυτικών πληροφοριών.

- 37 Δεν αμφισβητείται ότι δημόσια αρχή, όπως στις υποθέσεις της κύριας δίκης ένα υπουργείο περιβάλλοντος με τοπική αρμοδιότητα σε μέρος μόνο του εδάφους ενός κράτους μέλους, έχει συγκεκριμένες περιβαλλοντικές αρμοδιότητες και ενδέχεται, συνεπώς, να «ενδιαφέρεται» για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της εφαρμογής σχεδίων ή προγραμμάτων, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/42, καθόσον έχει εξειδίκευση σε θέματα περιβάλλοντος στην εν λόγω περιοχή.
- 38 Ως εκ τούτου, υπό περιστάσεις όπως αυτές των υποθέσεων της κύριας δίκης, κατά τις οποίες μια δημόσια αρχή σε επίπεδο υπουργείου είναι επιφορτισμένη με περιβαλλοντικά θέματα, πρέπει να επισημανθεί ότι, εάν η εν λόγω αρχή έχει ορισθεί κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας, λόγω των συγκεκριμένων περιβαλλοντικών αρμοδιοτήτων που τις έχουν ανατεθεί και λόγω των εξειδικευμένων γνώσεων που διαθέτει στον τομέα αυτό, είναι κατ' αρχήν ενδιαφερόμενη και είναι σε θέση να κατανοήσει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ενός σχεδίου ή προγράμματος.
- 39 Αν η ορισθείσα αρχή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, ήταν επίσης επιφορτισμένη με την εκπόνηση ή έγκριση σχεδίων ή προγραμμάτων, οι διατάξεις της οδηγίας 2001/42 θα στερούνταν, εντούτοις, πρακτικής αποτελεσματικότητας εφόσον στη διοικητική οργάνωση του εν λόγω κράτους μέλους δεν υπήρχε κανένα άλλο όργανο δυνάμενο να επιτελέσει το έργο της διενέργειας διαβουλεύσεων.
- 40 Συναφώς, από τα στοιχεία που περιέχονται στις γραπτές παρατηρήσεις της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου προκύπτει ότι, αντιθέτως προς την κατάσταση που υφίσταται στην Αγγλία, στη Σκωτία και στην Ουαλία όπου, βάσει των νομοθετικών διατάξεων με τις οποίες μεταφέρθηκε η οδηγία 2001/42 στην εσωτερική έννομη

τάξη, ορίσθηκαν διάφορες αρχές ως αρμόδιες για διαβουλεύσεις, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, η κατάσταση στη Βόρεια Ιρλανδία χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι, εν προκειμένω, υφίσταται μία μόνο αρχή, το Department of the Environment, και ότι η εν λόγω αρχή διαθέτει τέσσερις εκτελεστικούς φορείς. Επιπροσθέτως, από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι το εν λόγω Department έχει τοπικές αρμοδιότητες σύμφωνα με την εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε περιβαλλοντικά θέματα που προβλέπει η πολιτική οργάνωση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας και ότι, στο πλαίσιο της εν λόγω οργανώσεως, δεν προβλέπεται η δυνατότητα διενέργειας διαβουλεύσεων για προγράμματα ή σχέδια που αφορούν τη Βόρεια Ιρλανδία από αρχή ορισθείσα σε άλλη εδαφική περιοχή του εν λόγω κράτους μέλους.

- 41 Υπό τις περιστάσεις αυτές, κατά τις οποίες έχει ορισθεί, βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2001/42, μία μόνο αρχή σε μέρος του εδάφους ενός κράτους μέλους με αποκεντρωμένες αρμοδιότητες, η οποία είναι σε ορισμένη περίπτωση αρμόδια για την εκπόνηση σχεδίου ή προγράμματος, η διάταξη αυτή δεν επιβάλλει τη σύσταση ή τον καθορισμό νέας αρχής, εδρεύουσας στο εν λόγω κράτος μέλος ή σε ορισμένη περιοχή αυτού, για τη διενέργεια των διαβουλεύσεων που προβλέπει η εν λόγω διάταξη.
- 42 Εντούτοις, σε μια τέτοια περίπτωση, το εν λόγω άρθρο 6 επιβάλλει τη λειτουργική διάκριση των υπηρεσιών της αρχής η οποία είναι επιφορτισμένη με τη διενέργεια διαβουλεύσεων σε περιβαλλοντικά θέματα, κατά τρόπο συνεπαγόμενο την πραγματική αυτοτέλεια μιας εσωτερικής διοικητικής υπηρεσίας της, με την έννοια, ιδίως, ότι η υπηρεσία αυτή διαθέτει δικά της διοικητικά μέσα και δικό της προσωπικό και είναι, συνεπώς, σε θέση να εκπληρώσει τα καθήκοντα που ανατίθενται στις αρμόδιες για διαβουλεύσεις αρχές βάσει της οδηγίας αυτής και, ειδικότερα, να εκφράζει αντικειμενικώς τη γνώμη της επί σχεδίου ή προγράμματος του οποίου έχει επιληφθεί η αρχή στην οποία οργανικώς ανήκει, γεγονός το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να διακριβώσει.

- 43 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στα δύο πρώτα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές των υποθέσεων της κύριας δίκης, το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2001/42 δεν επιβάλλει τη σύσταση ή τον καθορισμό νέας αρχής για τη διενέργεια διαβουλεύσεων, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, εφόσον διακρίνονται λειτουργικώς οι υπηρεσίες της αρχής η οποία είναι επιφορτισμένη με τη διενέργεια διαβουλεύσεων σε περιβαλλοντικά θέματα και η οποία έχει οριστεί προς τούτο, κατά τρόπο συνεπαγόμενο την πραγματική αυτοτέλεια μιας εσωτερικής διοικητικής υπηρεσίας της, με την έννοια, ιδίως, ότι η υπηρεσία αυτή διαθέτει δικά της διοικητικά μέσα και δικό της προσωπικό και είναι, συνεπώς, σε θέση να εκπληρώσει τα καθήκοντα που ανατίθενται στις αρμόδιες για διαβουλεύσεις αρχές, βάσει του εν λόγω άρθρου 6, παράγραφος 3, και, ειδικότερα, να εκφράζει αντικειμενικώς τη γνώμη της επί σχεδίου ή προγράμματος που εκπονεί η αρχή στην οποία οργανικώς ανήκει.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 44 Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί αν το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/42 έχει την έννοια ότι επιβάλλει τον ακριβή καθορισμό, στην εθνική ρύθμιση η οποία μεταφέρει την οδηγία αυτή στην εσωτερική έννομη τάξη, των «ευλόγων χρονικών περιθωρίων» εντός των οποίων πρέπει να μπορούν να εκφράσουν τη γνώμη τους, επί ορισμένου προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος και της περιβαλλοντικής μελέτης ενός τέτοιου σχεδίου ή προγράμματος, οι ορισθείσες αρχές και το κοινό που τίγεται ή ενδέχεται να θιγεί από αυτό, κατά την έννοια των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου αυτού.
- 45 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας απαιτεί να δίδεται «έγκαιρη» και «πραγματική ευκαιρία» στις εν λόγω αρχές και στο κοινό που τίγεται ή ενδέχεται να θιγεί από αυτό να εκφράσουν τη γνώμη τους επί του οικείου προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος και της περιβαλλοντικής μελέτης.

- 46 Προκειμένου η ανωτέρω γνώμη να μπορεί να ληφθεί δεόντως υπόψη από την αρχή η οποία προτίθεται να εγκρίνει ένα τέτοιο σχέδιο ή πρόγραμμα, η εν λόγω παράγραφος 2 ορίζει σαφώς, αφενός, ότι μια τέτοια γνώμη πρέπει να λαμβάνεται πριν από την έγκριση του εν λόγω σχεδίου ή προγράμματος και, αφετέρου, ότι οι αρμόδιες για διαβουλεύσεις αρχές και το κοινό που θίγεται ή ενδέχεται να θιγεί από αυτό πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους εύλογα χρονικά περιθώρια για την εκτίμηση του υπό έγκριση σχεδίου ή προγράμματος και της περιβαλλοντικής μελέτης που το αφορά και για να μπορούν να εκφράσουν τη γνώμη τους επ' αυτών.
- 47 Επιπροσθέτως, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 6, παράγραφος 5, της οδηγίας 2001/42 ορίζει ότι τα κράτη μέλη ρυθμίζουν τις λεπτομέρειες για την ενημέρωση και τις διαβουλεύσεις με τις αρχές και το κοινό.
- 48 Ως εκ τούτου, εθνική ρύθμιση η οποία μεταφέρει το άρθρο 6, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη και η οποία προβλέπει ότι εναπόκειται στην αρχή που προτίθεται να εγκρίνει ορισμένο σχέδιο ή πρόγραμμα δυνάμενο να έχει σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις να καθορίζει η ίδια την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να εκφράζουν τη γνώμη τους επί των σχετικών εγγράφων η αρμόδια για διαβουλεύσεις αρχή και το οικείο κοινό δεν αντιβαίνει στη διάταξη αυτή, εφόσον, όπως συμβαίνει πιθανότατα εν προκειμένω στις υποθέσεις της κύριας δίκης, η προβλεπόμενη στην πράξη προθεσμία για κάθε διαβούλευση τους παρέχει μια πραγματική ευκαιρία να εκφράσουν εγκαίρως τη γνώμη τους.
- 49 Εξάλλου, ο ανά περίπτωση καθορισμός της προθεσμίας εντός της οποίας μπορούν να διατυπωθούν οι γνώμες αυτές δύναται, σε ορισμένες περιπτώσεις, να καθιστά δυνατή την καλύτερη συνεκτίμηση της πολυπλοκότητας ενός προτεινόμενου σχεδίου ή προγράμματος και να συνεπάγεται, ενδεχομένως, τη χορήγηση μεγαλύτερης προθεσμίας από τη δυνάμενη να ορισθεί με νομοθετική ή κανονιστική διάταξη.

- 50 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/42 έχει την έννοια ότι δεν επιβάλλει τον ακριβή καθορισμό, στην εθνική ρύθμιση η οποία μεταφέρει την οδηγία αυτή στην εσωτερική έννομη τάξη, των προθεσμιών εντός των οποίων πρέπει να μπορούν να εκφράσουν τη γνώμη τους, επί ορισμένου προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος και της περιβαλλοντικής μελέτης που το αφορά, οι ορισθείσες αρχές και το κοινό που θίγεται ή ενδέχεται να θιγεί από αυτό, κατά την έννοια των παραγράφων 3 και 4 του ανωτέρω άρθρου, και, κατά συνέπεια, η εν λόγω παράγραφος 2 δεν αποκλείει τον ανά περίπτωση καθορισμό των εν λόγω προθεσμιών από την αρχή που εκπονεί το σχέδιο ή πρόγραμμα. Εντούτοις, στην τελευταία αυτή περίπτωση, η εν λόγω παράγραφος 2 επιβάλλει ότι, για τις ανάγκες της διαβουλευσεως των εν λόγω αρχών με το εν λόγω κοινό επί ορισμένου προγράμματος ή σχεδίου, η όντως ορισθείσα προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη και να παρέχει, συνεπώς, στα ανωτέρω πρόσωπα μια πραγματική ευκαιρία να εκφράσουν εγκαίρως τη γνώμη τους επί του συγκεκριμένου σχεδίου ή προγράμματος και επί της περιβαλλοντικής μελέτης του.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 51 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) **Υπό περιστάσεις όπως αυτές των υποθέσεων της κύριας δίκης, το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, δεν**

επιβάλλει τη σύσταση ή τον καθορισμό νέας αρχής για τη διενέργεια διαβουλεύσεων, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, εφόσον διακρίνονται λειτουργικώς οι υπηρεσίες της αρχής η οποία είναι επιφορτισμένη με τη διενέργεια διαβουλεύσεων σε περιβαλλοντικά θέματα και η οποία έχει ορισθεί προς τούτο, κατά τρόπο συνεπαγόμενο την πραγματική αυτοτέλεια μιας εσωτερικής διοικητικής υπηρεσίας της, με την έννοια, ιδίως, ότι η υπηρεσία αυτή διαθέτει δικά της διοικητικά μέσα και δικό της προσωπικό και είναι, συνεπώς, σε θέση να εκπληρώσει τα καθήκοντα που ανατίθενται στις αρμόδιες για διαβουλεύσεις αρχές, βάσει του εν λόγω άρθρου 6, παράγραφος 3, και, ειδικότερα, να εκφράζει αντικειμενικώς τη γνώμη της επί σχεδίου ή προγράμματος που εκπονεί η αρχή στην οποία οργανικώς ανήκει.

- 2) Το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/42 έχει την έννοια ότι δεν επιβάλλει τον ακριβή καθορισμό, στην εθνική ρύθμιση η οποία μεταφέρει την οδηγία αυτή στην εσωτερική έννομη τάξη, των προθεσμιών εντός των οποίων πρέπει να μπορούν να εκφράσουν τη γνώμη τους, επί ορισμένου προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος και της περιβαλλοντικής μελέτης που το αφορά, οι ορισθείσες αρχές και το κοινό που τίγεται ή ενδέχεται να θιγεί από αυτό, κατά την έννοια των παραγράφων 3 και 4 του ανωτέρω άρθρου, και, κατά συνέπεια, η εν λόγω παράγραφος 2 δεν αποκλείει τον ανά περίπτωση καθορισμό των εν λόγω προθεσμιών από την αρχή που εκπονεί το σχέδιο ή πρόγραμμα. Εντούτοις, στην τελευταία αυτή περίπτωση, η εν λόγω παράγραφος 2 επιβάλλει ότι, για τις ανάγκες της διαβουλεύσεως των εν λόγω αρχών με το εν λόγω κοινό επί ορισμένου προγράμματος ή σχεδίου, η όντως ορισθείσα προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη και να παρέχει, συνεπώς, στα ανωτέρω πρόσωπα μια πραγματική ευκαιρία να εκφράσουν εγκαίρως τη γνώμη τους επί του συγκεκριμένου σχεδίου ή προγράμματος και επί της περιβαλλοντικής μελέτης του.

(υπογραφές)